

Major Burgerlijk Recht

Arresten

Jurisprudentie hulp

Disclaimer en studiewijzer

Om de stagiaire te helpen hebben wij een aantal steeds terugkerende arresten bij elkaar gezet. Er wordt geen volledigheid gepretendeerd en het is geen vervanging voor de in de DLO genoemde arresten. Beschouw dit overzicht vooral als een steuntje in de rug. Bij sommige arresten is alleen de uitkomst van belang voor de toets.

Verspreiding? Toegestaan!

Opus Opleidingen verzorgt groepslessen of op maat gemaakte trainingen voor de beroepsopleiding. Ook het volgen van een training voor de toets jaarrekeninglezen is bij ons mogelijk.

Meer informatie op www.bijlesberoepsopleiding.nl

Inhoudsopgave

Deel 1 en 2 Rechtsingang en Bewijs :

1. HR 28-10-2011 Zegveld/ ZLTO [Lees de uitspraak hier](#)
2. HR 23-09- 2011 Spijkers-Pressers RU/PRO [Lees de uitspraak hier](#)
3. HR 21-11-2008, overzicht van alle afwijzigingsgronden voorlopig getuigenverhoor [Lees hier](#)

Deel 3 Remedies

4. HR 04-06-2009 [Lees hier](#) Pannon arrest
5. HR 19-05-1967, NJ 1967/261 Saladin/HBU Saladin/HBU
6. HR 28-09-2018 [Eigen Haard Arrest](#) Eigen Haard Arrest
7. HR 20-12-2019 Fraanje/Alukon [ECLI:NL: HR 2019:1581](#)

Deel 4. Buitencontractuele aansprakelijkheid

8. HR 07-05-2004, ECLI:NL:PHR:2004:AO6012 Duwbak/Linda
9. HR 06-04-1979, NJ 1980, 34 (Peuterschool Babbel)
10. HR 05-11-1965 1966,136 (Kelderluik)
11. HR 28-05 2004, NJ 2005,105 (Jetblast)
12. HR 15-02-1991 nr. 14122: Aalscholwers-arrest (Hinder Arrest)
13. HR 29-05-2015 Beroepsaansprakelijkheid. Vindplaats [Lees hier](#)
14. HR 8-02-2013 ECLI:NL:HR:2013:BY4440 Dexia/Daelmans [Lees hier](#)
15. HR 22-11-1974 Broodbezorger-arrest Zuiver nalaten.
16. HR 06-10-1989, NJ 1990,286 (Beklamel)
17. HR 08-12-2006. Ontvanger/Roelofsen Vindplaats: [Lees hier](#)
18. HR 08-10-2010 Hangmat 1 [Lees hier](#) HR 29-01-2016 Hangmat 2 Vindplaats [Lees hier](#)
19. HR 24-12-2004 NJ 200,587 (Vleesmeesters/Alog)
20. HR 22-02-2002 Taxibus-arrest. Vindplaats [Lees hier](#)

Deel 5. Varia, Uitleg overeenkomsten, afgebroken onderhandelingen

21. HR 13-03-1981 Haviltex NJ 1981, 635
22. HR 17-09-1993, NJ 1994, 173 Gerritse/HAS en DSM/Fox (20 februari 2004, NJ 2005/493)
23. HR 05-04-2013 Lundiform/ Mexx [Lees hier](#)
24. HR 12-08-2005 CBB/JPO, NJ 2005/46. Vindplaats [Lees hier](#)

Deel 6. Schade en Causaal Verband

25. HR 31-03-2006 Nefalit/Karamus Vindplaats [Lees hier](#)
26. HR 24-10-1997 Baijings-Arrest , ECLI:NL:HR:1997:AM1905, NJ 1998/257
27. HR 23-11-2012 Gynaecoloog-arrest (omkeringsregel) [Lees hier](#)
28. HR 11-10-2013, Vano/Foreburghstaete [Lees hier](#)

Deel 7 Goederenrecht

29. HR 03-06-2016, (Rabobank/Reuser) Vindplaats [Lees hier](#)
30. HR 12-06-2009, NJ 2010/663 Heembouw/Fortis Vindplaats [Lees hier](#)
31. HR 20-02-2009, (Ontvanger/De Jong) Vindplaats [Lees hier](#)
32. HR 25-01-2008, Ontvanger/Brink Vindplaats [Lees hier](#)

Deel 8 Beslag en executie

33. HR 24-11-1995 Tromp/Regency Vindplaats [Lees hier](#)
34. HR 21-02-1992 NJ 1992/321 (onrechtmatige daad bij ten onrechte beslag)
35. HR 11-04-2003 Hoda/Mondi, [Lees hier](#)
36. HR 13-05-1988 Banque de Suez/Bijkerk
37. HR 29-04-2011 Ontvanger/Eijking. Vindplaats [Lees hier](#)

38. HR 22-04-1983 NJ 1984, 145 **Ritzen c.s./Hoekstra = rechtsgeschiedenis, zie 37)**
39. HR 20-12-2019, ECLI:NL: HR 2019:2026 Zandt/Van der Veer (nieuw overzichtsarrest)

Rechtsingang en Bewijs

Arrest 1 Zegveld/ZLTO HR 28-10-2011 NJ 2012/2013

Essentie: Cassatie. Vrijwaring. Afwijzing vordering in hoofdzaak brengt mee dat beroep in vrijwaringszaak moet worden verworpen.

NB. Het gaat hier vooral om de proceskostenveroordeling die vervolgens werd uitgesproken. Tot dan ging men ervan uit dat de proceskosten werden "doorgeschoven". Deze casus is van belang omdat bij vrijwaringszaken er dus ook een proceskostenrisico aanwezig is. Win je de hoofdzaak, dan verlies je automatisch de vrijwaring en word je daar in de proceskosten veroordeeld. Een proceskostenrisico dus.

Arrest 2. HR 23 september 2011, NJ 2013, 6

Hoger beroep; grenzen bevoegdheid oorspronkelijk eiser tot verandering of vermeerdering van eis; de 'twee conclusie-regel'; in beginsel strakke regel; uitzonderingen; eisen goede procesorde. Loepzuivere weergave van de 2 conclusie regel en de uitzonderingen op de regel.

De twee conclusie-regel beperkt de aan de oorspronkelijk eiser toekomende bevoegdheid tot verandering of vermeerdering van zijn eis in hoger beroep in die zin dat hij in beginsel zijn eis niet later dan in zijn memorie van grieven of van antwoord mag veranderen of vermeerderen. Op deze in beginsel strakke regel kunnen onder omstandigheden uitzonderingen worden aanvaard, met name (1) indien de wederpartij ondubbelzinnig in de eiswijziging heeft toegestemd of (2) indien de aard van het geschil meebrengt dat in een later stadium nog zodanige verandering of vermeerdering van eis kan plaatsvinden. Voorts kan in het algemeen een eiswijziging toelaatbaar zijn (3) indien daarmee aanpassing wordt beoogd aan eerst na de memorie van grieven/antwoord voorgevallen of gebleken feiten/omstandigheden om te voorkomen dat het geschil beslist zou moeten worden aan de hand van inmiddels achterhaalde of onjuist gebleken (juridische of feitelijke) gegevens of dat een nieuwe procedure aangespannen zou moeten worden. Onverkort blijft dan gelden dat de eisverandering of -vermeerdering niet in strijd mag komen met de eisen van een goede procesorde. Een eiswijziging n.a.v. de door het hof ambtshalve aan partijen voorgelegde vraag naar mogelijke toepasselijkheid van het fiduciaverbod van art. 3:84 lid 3 BW, rechtvaardigt niet een uitzondering op die regel. De mogelijke toepasselijkheid van dit verbod bracht ook een geheel nieuw element in het tussen partijen gevoerde debat.

Arrest 3 HR 21-11-2008, [Lees de uitspraak hier](#)

Dit arrest is opgenomen omdat artikel 186 lid 1 RV (voorlopig getuigenverhoor) suggereert dat de rechter beleidsvrijheid heeft bij zijn beslissing om het voorlopig verhoor toe te laten of niet. Hetzelfde geldt voor artikel 202 RV voor het voorlopig deskundigenbericht. De rechter kan vier afwijzingsgronden gebruiken en in dit arrest geeft de HR ze alle vier weer.

3.3 Bij de beoordeling van het middel moet worden vooropgesteld dat een verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor als bedoeld in art. 186 Rv., als het overigens aan de eisen voor toewijzing daarvan voldoet, kan worden afgewezen op de grond dat de verzoeker daarbij geen belang als bedoeld in art. 3:303 BW heeft, dat van de bevoegdheid tot het bezigen van dit middel misbruik wordt gemaakt - waarvan onder meer sprake kan zijn wanneer de verzoeker wegens de onevenredigheid van de over en weer betrokken belangen in redelijkheid niet tot toepassing van die bevoegdheid kan worden toegelaten -, dat het strijdig is met een goede procesorde, dan wel dat het moet afstuiten op een ander, door de rechter zwaarwichtig geoordeeld bezwaar (vgl. HR 11 februari 2005, nr. R04/033, NJ 2005, 442).

Deel 3. Tekortkomingen en remedies

Hier kan natuurlijk een hele waslijst gekozen worden. Hieronder staan een paar arresten om verschillende redenen. Het Pannon arrest vanwege de richtlijn conforme uitleg en toepassing door de rechter. Saladin/HBU omdat je dit arrest nodig hebt voor de exonatievragen versus de redelijkheid en billijkheid en het zeer recente Eigen Haard arrest vanwege de impact op de ontbindingspraktijk.

Arrest 4. Pannon

Overweging

mbt. 1: Art. 6 lid 1 van de richtlijn kent aan de consument een recht toe, gezien het feit deze zich in een zwakke onderhandelingspositie bevindt ten opzichte van de verkoper en minder invloed kunnen uitoefenen op de inhoud van de voorwaarden. Een doeltreffende bescherming van consumenten tegen de onredelijke bedingen kan dan alleen worden verzekerd indien de nationale rechter de bevoegdheid wordt toegekend een dergelijk beding ambtshalve te toetsen, dus zonder verzoek daartoe van de consument.

mbt. 2: De bescherming die de richtlijn verleent strekt zich ook uit tot de gevallen waarin de consument zich niet op het oneerlijke karakter van dat beding beroept, hetzij omdat hij zijn rechten niet kent, hetzij omdat de kosten van een vordering in rechte hem afschrikken om zijn rechten geldend te maken.

De aard en het gewicht van het openbare belang, waarop de door de richtlijnen aan de consument verschaft bescherming berust, rechtvaardigen dat de nationale rechter ambtshalve dient te beoordelen of een contractueel beding oneerlijk is en aldus het tussen de consument en de verkoper bestaande gebrek aan evenwicht dient te compenseren.

Bij de uitvoering van de verplichting is de nationale rechter op grond van de richtlijn evenwel niet gehouden, het betrokken beding buiten toepassing te laten wanneer de consument, na in kennis te zijn gesteld door die rechter, voornemens is het oneerlijke en niet-bindende karakter daarvan niet in te roepen.

Arrest 5. HR 19 mei 1967, NJ 1967/261 Saladin/HBU Saladin/HBU (Derogerende werking van de Redelijkheid en Billijkheid en exonoratie

Het antwoord op de vraag in welke gevallen aan degene die bij een contractueel beding zijn aansprakelijkheid voor zekere gedragingen, ook indien deze jegens zijn wederpartij onrechtmatig zijn, heeft uitgesloten, een beroep op dit beding niet vrijstaat, kan afhankelijk zijn van de waardering van tal van omstandigheden. Deze omstandigheden zijn bijvoorbeeld: de zwaarte van de schuld, mede in verband met de aard en de ernst van de bij enige gedraging betrokken belangen; de aard en verdere inhoud van de overeenkomst waarin het beding voorkomt; de maatschappelijke positie en de onderlinge verhouding van partijen; de wijze waarop het beding tot stand is gekomen en de mate waarin de wederpartij zich de strekking van het beding bewust is geweest.

Arrest 6. Ecli 2018: 1810 HR Prejudiciële beslissing 28 september 2018 Eigen Haard arrest

Nieuw standaardarrest over de ontbinding ex 6:265 BW. De Hoge Raad introduceert de term "tekortkoming van voldoende gewicht".

De tenzij-bepaling van art. 6:265 lid 1 BW is vergelijkbaar met de tenzij-bepaling in art. 6:74 lid 1 BW, welk artikel eveneens de structuur kent van hoofdregel (iedere tekortkoming in de nakoming van een verbintenis verplicht de schuldenaar tot schadevergoeding) en uitzondering (tenzij de tekortkoming de schuldenaar niet kan worden toegerekend). Zoals in laatstgenoemd artikel de hoofdregel en de tenzij-bepaling tezamen uitdrukking geven aan de materiële rechtsregel dat slechts een toerekenbare tekortkoming (wanprestatie) tot schadevergoeding verplicht, zo brengen in art. 6:265 lid 1 BW de hoofdregel en de tenzij-bepaling tezamen de materiële rechtsregel tot uitdrukking dat, kort gezegd, slechts een tekortkoming van voldoende gewicht recht geeft op (gehele of gedeeltelijke) ontbinding van de overeenkomst. In zodanig geval hoeft niet van een schuldeiser gevergd te worden dat hij met een tekortschietende wederpartij als contractspartner verder moet; in die zin moet ook de hiervoor geciteerde passage uit de parlementaire geschiedenis begrepen worden.

De inhoudelijke maatstaf dat, kort gezegd, slechts een tekortkoming van voldoende gewicht recht geeft op ontbinding van de overeenkomst, stoelt op de redelijkheid en billijkheid en stemt inhoudelijk overeen met vaste rechtspraak van de Hoge Raad, zowel onder oud recht als onder huidig recht. Zie voor het tot 1 januari 1992 geldende recht onder meer HR 11 juni 1982, ECLI:NL:HR:1982:AG4400, NJ 1983/695, rov. 3.3 (Gallas/Mozes en Oskam) en HR 10 augustus 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0673, NJ 1992/715, rov. 3.3 (Lensink/Van Kopenhagen), en voor het

huidige recht onder meer HR 3 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH0762, NJ 2009/319, rov. 3.4 en 3.7 (WonenBregburg/[B]) en HR 29 april 2011, ECLI:NL:HR:2011:BP4340,rov. 3.40 ([C]/Staat).

3.6 Ten aanzien van de stelplicht en bewijslast brengt de structuur van hoofdregel en tenzij-bepaling in de systematiek van het BW echter wel mee dat de schuldeiser moet stellen en zo nodig bewijzen dat sprake is van een tekortkoming aan de zijde van de schuldenaar (en in voorkomend geval dat voldaan is aan de eis van art. 6:265 lid 2 BW dat de schuldenaar in verzuim is), en dat het aan de schuldenaar is om de omstandigheden te stellen en zo nodig te bewijzen die zien op toepassing van de tenzij-bepaling

Arrest 7. Fraanje/Alukon “de nieuwe standaard voor de verzuimregeling in het contractenrecht”.

NB het arrest volledig lezen omdat de Hoge Raad hier ook op de doceerstoel gaat zitten en een fraai overzicht geeft van de jurisprudentie.

Zoals hiervoor in 3.2.1 is overwogen, dient bij het oordeel over de redelijkheid van de lengte van de termijn die aan de schuldenaar voor nakoming wordt gegeven, de tijd te worden betrokken die de schuldenaar vóór de aanmaning heeft gehad om zich voor te bereiden. Daarbij geldt dat het de schuldenaar in de meeste gevallen niet vrijstaat om te wachten met de voorbereidende handelingen tot hij aangemaand wordt. Dit betekent dat termijnen die eerder zijn gesteld en het eerder door de schuldeiser sommeren van de schuldenaar, van belang kunnen zijn bij de beoordeling van de redelijkheid van de in een aanmaning gestelde termijn.

Omdat art. 6:83 BW geen limitatieve opsomming behelst van de gevallen waarin verzuim zonder ingebrekestelling intreedt, maar ook de redelijkheid en billijkheid hierbij een rol kunnen spelen, kunnen de omstandigheden van het geval met zich brengen dat het verzuim van de schuldenaar ook intreedt indien de schuldenaar niet of niet toereikend reageert op een verzoek van de schuldeiser om binnen een redelijke termijn toe te zeggen dat hij binnen een gestelde, eveneens redelijke, termijn zal nakomen, of om zich binnen een redelijke termijn uit te laten over de wijze waarop en de termijn waarbinnen hij door de schuldeiser omschreven gebreken in de uitvoering van de overeenkomst zal herstellen. Wat in dat verband een redelijke termijn voor de uitlating van de schuldenaar is, hangt af van de omstandigheden. Daarbij kan mede een rol spelen of de gestelde termijn gebruikelijk is in de branche waarin partijen actief zijn.

Deel 4. Buitencontractuele aansprakelijkheid

Het onderdeel met de meeste jurisprudentie. Dat is ook niet zo vreemd omdat het leerstuk van de onrechtmatige daad grotendeels jurisprudentierecht is. Vrijwel altijd zal je voor het invullen van de onbetamelijkheid de criteria uit een arrest nodig hebben.

Arrest 8. Duwbak Linda

Rechtsregel

De Hoge Raad moest oordelen of in deze zaak aan het relativiteitsvereiste was voldaan. Hij oordeelde ontkennend, zodoende was de Nederlandse Staat niet aansprakelijk voor de door het baggerbedrijf geleden schade.

De Hoge Raad overwoog dat om antwoord te geven op de rechtsvraag gekeken moet worden naar het doel en de strekking van het overtreden veiligheidsreglement. Op basis hiervan moet vervolgens worden bepaald of de bescherming van het overtreden reglement zich uitbreidt tot het bedrijf en de geleden schade ervan. Het doel van het ROSR is het bevorderen van de scheepvaart in algemene zin. Hierdoor strekt de bescherming van het veiligheidsreglement zich niet uit tot de bescherming van individuele vermogensbelangen.

Arrest 9 HR 6 april 1979, NJ 1980, 34 (Kleuterschool Knabbel en Babel), toerekening aan gemeente

De Hoge Raad overwoog dat het voor de vraag of de gedragingen van een wethouder als die van de gemeente aangemerkt kunnen worden niet enkel beslissend is of het een door de Gemeentewet erkend orgaan van de gemeente is. De gedragingen van een wethouder kunnen ook als die van de gemeente worden aangemerkt indien in het maatschappelijk verkeer de gedragingen van de wethouder als die van de gemeente moeten worden aangemerkt. Nu de wethouder gedragingen heeft gedaan in zijn hoedanigheid als wethouder van onderwijs moeten deze gedragingen ingevolge het maatschappelijk verkeer als de gedragingen van de gemeente worden aangemerkt. De gemeente is derhalve aansprakelijk voor de uitlatingen van de wethouder.

Toetsingkaders onzorgvuldigheid

Realiseer je goed dat het leerstuk van de onrechtmatige daad Jurisprudentierecht is. Het element "of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt " wordt ingevuld met in de jurisprudentie ontwikkelde criteria. De stappen tijdens de toets zijn dan ook altijd dat je artikel 6:162 BW benoemt en de elementen langsloopt. De kans is bijzonder groot dat je dan uitkomt bij de maatschappelijke onbetamelijkheid. In dat geval heb je de toetskaders uit hiernavolgende arresten nodig. Je noemt in dat geval het arrest, benoemt de criteria, past deze toe op de casus en je trekt jouw conclusie.

Arrest 10. HR 5 november 1965, [NJ](#) 1966/136) Kelderluik, toetsmaatstaven gevaarzetting

De criteria:

1. Hoe waarschijnlijk kan de niet-inachtneming van de vereiste onopletendheid en voorzichtigheid worden geacht?
2. Hoe groot is de kans dat uit deze niet-inachtneming ongevallen staan?
3. Hoe ernstig kunnen de gevolgen zijn?

4. Hoe bezwaarlijk zijn de te nemen veiligheidsmaatregelen?

De mate van onrechtmatigheid kan dan worden beoordeeld aan de kans op het ongeval, de ernst van de gevolgen en de bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen.

Arrest 11. HR 28 mei 2004, NJ 2005,105 (Jetblast)

De kelderluik criteria aanvullen met het criteria uit Jetblast (de afdoende waarschuwing)

De Hoge Raad stelt allereerst dat op deze casus de kelderluikcriteria van toepassing zijn. *Er moet niet alleen worden gelet op de mate van waarschijnlijkheid dat iemand niet de vereiste oplettendheid en voorzichtigheid in acht neemt, maar ook op de kans dat uit deze niet-inachtneming ongevallen ontstaan, de ernst die deze ongevallen kunnen hebben en de bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen.* Verder stelt de Hoge Raad dat iemand die de zorg voor een terrein heeft en nalaat om afdoende veiligheidsmaatregelen te nemen, niet alleen onrechtmatig handelt jegens degenen die zich op het terrein bevinden, maar ook jegens degenen die zich in de directe nabijheid van het terrein bevinden. Verder stelt de Hoge Raad dat een waarschuwingsbord enkel als afdoende veiligheidsmaatregel kan gelden, indien kan worden verwacht dat deze waarschuwing zal leiden tot handelen of nalaten waardoor het gevaar wordt vermeden.

Arrest 12 Aalscholvers. HR 15-02-1991 toetsmaatstaven onrechtmatige Hinder

In het Aalscholvers-arrest oordeelt de Hoge Raad dat de onrechtmatigheid afhangt van:

‘de aard, de ernst en de duur van de hinder en de daardoor toegebrachte schade in verband met de verdere omstandigheden van het geval, waarbij onder meer rekening moet worden gehouden met het gewicht van de belangen die door de hinder toebrennende activiteit worden gediend, en de mogelijkheid, mede gelet op de daaraan verbonden kosten, en de bereidheid om maatregelen ter voorkoming van schade te nemen.’

De overige omstandigheden van het geval hebben te maken met gezichtspunten als:

de plaatselijke omstandigheden, zoals verschil platteland/stad.

Wat was eerst: de hinder of de klager (horeca versus bewoners, Schiphol)

Het dulden hinder in verband met het algemeen belang

Vergunningen. Daar is vooral van belang wat er is meegewogen. Het hebben van een vergunning betekent niet dat onrechtmatigheid is uitgesloten.

Arrest 13 Toetsmaatstaf Beroepsaansprakelijkheid Bijvoorbeeld Benjaddi/Nevi HR 26-04-1991 NJ 1991/455. Bruikbaar voor bijvoorbeeld foutende makende advocaten, accountants, fiscalisten etc etc. Let op: onderstaand criterium is voor een beroepsfout. De lat voor de fouten

die zij eventueel als bestuurder maken (van bijvoorbeeld een advocatenkantoor) ligt veel hoger. Zie de jurisprudentie hierna (Beklamel en ontvanger/Roelofssen).

Het criterium voor een beroepsfout is indien niet gehandeld is met de zorgvuldigheid die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot mag worden verwacht.

Een voorbeeld van een recente uitspraak waarbij de lat van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot is gebruikt is HR 29-05-2015 [Lees hier](#)

Arrest 14. [Link](#) Voorbeeld HR 8-02-2013 ECLI:NL:HR:2013:BY4440 Dexia/Daelmans.
Toetsmaatstaf bank

Op een bank die van haar particuliere cliënten opdrachten tot het uitvoeren van optietransacties ontvangt als professionele - en op dit terrein bij uitstek deskundig te achten dienstverlener - rust een bijzondere zorgplicht bij beleggingsadviesrelaties met particuliere beleggers. De zorgplicht behelst onder meer dat de bank vooraf naar behoren onderzoek moet doen naar de financiële mogelijkheden, deskundigheid en doelstellingen van de cliënt en dat zij hij hem dient te waarschuwen voor eventuele risico's die aan een voorgenomen of toegepaste beleggingsvorm zijn verbonden, alsook voor het feit dat een door hem voorgenomen of toegepaste beleggingsstrategie niet past bij zijn financiële mogelijkheden of doelstellingen, zijn risicobereid of deskundigheid.

De vraag die in deze altijd wordt gesteld of de bank hierbij wel aan de op haar rustende onderzoeks- en waarschuwingsplicht heeft voldaan.

Arrest 15. Broodbezorger-arrest, HR 22 november 1974 (ECLI:NL:HR:1974:AC5503)
Toetsmaatstaf zuiver nalaten.

Er is onderscheid te maken tussen gewoon en zuiver nalaten. Bij het Kelderluik-arrest is er sprake van gewoon nalaten. Hierbij is de nalatige zelf betrokken geweest bij het creëren van het gevaar. In het geval van zuiver nalaten is de nalatige niet zelf betrokken geweest.

“Dat echter van een rechtsplicht om een waargenomen gevaarsituatie voor het ontstaan waarvan men niet verantwoordelijk is, op te heffen of anderen daarvoor te waarschuwen, in het algemeen ook voor volwassenen alleen sprake kan zijn, wanneer de ernst van het gevaar dat die situatie voor anderen meebrengt tot het bewustzijn van de waarnemer is doorgedrongen, zulks behoudens het bestaan van bijzondere verplichtingen tot zorg en oplettendheid zoals kunnen voortvloeien uit een speciale relatie met het slachtoffer of met de plaats waar de gevaarsituatie zich voordoet;

Bestuurdersaansprakelijkheid op grond van 6:162

Arrest 16. HR 6 oktober 1989, NJ 1990,286 (Beklamel). Toetsmaatstaf bestuurdersaansprakelijkheid

3.2 Wat die grondslag betreft, heeft het hof (...) overwogen dat het gaat om de vraag "of Klaas bij het aangaan van de overeenkomst als directeur van Beklamel wist of er niet aan behoefde te twifelen, dat Beklamel niet, of niet binnen een redelijke termijn, aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen en geen verhaal zou bieden voor de schade die Stimulan ten gevolge van die wanprestatie zou lijden".

Dit arrest is de basis van de "Beklamel-regel": een benadeelde schuldeiser kan een bestuurder van een vennootschap in privé aanspreken op grond van onrechtmatige daad indien de bestuurder ten tijde van het aangaan van de transactie al wist of moest weten dat de vennootschap de transactie niet kon nakomen en geen verhaal zou bieden voor de door die wanprestatie veroorzaakte schade.

Arrest 17. HR 8-12-2006. Ontvanger/Roelofsen Vindplaats: [hier](#)

"(...) In de onder (ii) bedoelde gevallen kan de betrokken bestuurder voor schade van de schuldeiser aansprakelijk worden gehouden indien zijn handelen of nalaten als bestuurder ten opzichte van de schuldeiser in de gegeven omstandigheden zodanig onzorgvuldig is dat hem daarvan persoonlijk een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Van een dergelijk ernstig verwijt zal in ieder geval sprake kunnen zijn als komt vast te staan dat de bestuurder wist of redelijkerwijze had behoren te begrijpen dat de door hem bewerkstelligde of toegelaten handelwijze van de vennootschap tot gevolg zou hebben dat deze haar verplichtingen niet zou nakomen en ook geen verhaal zou bieden voor de als gevolg daarvan optredende schade. Er kunnen zich echter ook andere omstandigheden voordoen op grond waarvan een ernstig persoonlijk verwijt kan worden aangenomen

Beide arresten dien je in samenhang te zien. Ontvanger/Roelofsen is een verfijning van de zogenaamde Beklamel-regel. In HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2627 (*RCI Financial Services B.V./verweerder*) overwoog de Hoge Raad Dat is met name het geval (toevoeging:en dan gaat het om een persoonlijk ernstig verwijt) als komt vast te staan dat hij wist of redelijkerwijze had behoren te begrijpen dat de door hem bewerkstelligde of toegelaten handelwijze van de [geïntimeerde]-vennootschappen tot gevolg zou hebben dat deze haar verplichtingen niet zou nakomen en ook geen verhaal zou bieden voor de als gevolg daarvan optredende schade.

Medebezitter aansprakelijk bij risicoaansprakelijkheid

Arrest 18 Hangmat 1, HR 08-10-2010. Vindplaats [hier](#)

Art. 6:174 BW vestigt ook risicoaansprakelijkheid ten aanzien van medebezitter. De bezitter van een gebrekkige opstal is uit hoofde van art. 6:174 BW ook aansprakelijk voor schade die als gevolg van dit gebrek wordt geleden door andere medebezitter(s).

Arrest 18b Hangmat 2, HR 29-01-2016, Vindplaats [hier](#)

3.7 De eerste prejudiciële vraag wordt op grond van het bovenstaande aldus beantwoord dat art. 6:179 BW geen risicoaansprakelijkheid vestigt jegens personen die de hoedanigheid van medebezitter van het dier hebben.

3.9 De tweede prejudiciële vraag wordt derhalve aldus beantwoord dat art. 6:181 BW geen aansprakelijkheid vestigt jegens personen die de hoedanigheid hebben van bedrijfsmatige medegebruikers van een dier.

Kortom: een paard is geen hangmat, zelfs niet als het dier gebruiksmatig wordt gebruikt.

Rekening houden met een derde

Arrest 19. HR 24 december 2004, NJ 200,587 (Vleesmeesters/Alog), *Vleesmeesters/Alog*
Indien de belangen van een derde zo nauw zijn betrokken bij de behoorlijke uitvoering van de overeenkomst dat hij schade of ander nadeel kan lijden als een contractant in die uitvoering tekortschiet, kunnen de normen van hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, meebrengen dat die contractant deze belangen dient te ontzien door zijn gedrag mede door die belangen te laten bepalen."

Shockschade

Arrest 20. Taxibus HR 22-02-2002 [lees hier](#)

4.3 Indien iemand door overtreding van een veiligheids- of verkeersnorm een ernstig ongeval veroorzaakt, handelt hij in een geval als hier bedoeld niet alleen onrechtmatig jegens degene die dientengevolge is gedood of gekwetst, maar ook jegens degene bij wie door het waarnemen van het ongeval of door de directe confrontatie met de ernstige gevolgen ervan, een hevige emotionele schok wordt teweeggebracht, waaruit geestelijk letsel voortvloeit, hetgeen zich met name zal kunnen voordoen indien iemand tot wie de aldus getroffene in een nauwe affectieve relatie staat, bij het ongeval is gedood of gewond. De daardoor ontstane immateriële schade komt op grond van het bepaalde in art. 6:106 lid 1, aanhef en onder b, BW voor vergoeding in aanmerking. Daarvoor is dan wel vereist dat het bestaan van geestelijk letsel, waardoor iemand in zijn persoon is aangetast, in rechte kan worden vastgesteld, hetgeen in het algemeen slechts het geval zal zijn indien sprake is van een in de psychiatrie erkend ziektebeeld.

Deel 5. Varia, Uitleg overeenkomsten, afgebroken onderhandelingen

Arrest 21. Haviltex HR 13 maart 1981, NJ 1981, 635

Overweging Haviltex

De vraag hoe in een schriftelijk contract de verhouding van partijen is geregeld en of dit contract een leemte laat die moet worden aangevuld, kan niet worden beantwoord op grond van alleen maar een zuiver taalkundige uitleg van de bepalingen van dat contract. Voor de beantwoording

van die vraag komt het immers aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Daarbij kan mede van belang zijn tot welke maatschappelijke kringen partijen behoren en welke rechtskennis van zodanige partijen kan worden verwacht.

Arrest 22 HR 17-09-1993, NJ 1994, 173 Gerritse/HAS en DSM/Fox (20 februari 2004, NJ 2005/493)

In Gerritse/HAS geeft de Hoge Raad de rechtsregel dat bij de uitleg van een CAO, de bewoordingen daarvan, gelezen in het licht van de gehele tekst van die overeenkomst, in beginsel van doorslaggevende betekenis zijn.

Tien jaar later volgt het arrest DSM/Fox van (NJ 2005/493) en stelt de de Hoge Raad dat die norm ook van toepassing is op: *“andere geschriften waarin een overeenkomst of een andere regeling is vastgelegd die naar haar aard bestemd is de rechtspositie van derden te beïnvloeden, zonder dat die derden invloed hebben op de inhoud of de formulering van die overeenkomst/regeling, terwijl de onderliggende partijbedoelingen voor die derde niet kenbaar is”*.

De Hoge Raad reageert ook op de in de literatuur geconstateerde tegenstelling tussen de CAO norm en de Haviltex norm. De Hoge Raad legt uit dat tussen de Haviltex-norm en de CAO-norm geen tegenstelling bestaat, maar sprake is van een “vloeiende overgang”.

Arrest 23. Lundiform/ Mexx [hier](#) HR 5 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8101

“3.4.3 Ook indien bij de uitleg van een overeenkomst groot gewicht toekomt aan de taalkundige betekenis van de gekozen bewoordingen, kunnen de overige omstandigheden van het geval meebrengen dat een andere (dan de taalkundige) betekenis aan de bepalingen van de overeenkomst moet worden gehecht. Beslissend blijft immers de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.”

NB. In de literatuur lees je dat de Hoge Raad hiermee uitlegt dat er altijd ruimte is Haviltex-methode, ook ten aanzien van commerciële contracten. Tip: lees even het gehele arrest.

Arrest 24 CBB/JPO HR 12 augustus 2005, NJ 2005/46

Is maatstaf voor de beoordeling van de schadevergoedingsplicht bij afgebroken onderhandelingen heeft te gelden, dat ieder van de onderhandelende partijen –die verplicht zijn hun gedrag mede door elkaars gerechtvaardigde belangen te laten bepalen– vrij is de onderhandelingen af te breken, tenzij dit op grond van het gerechtvaardigd vertrouwen van de wederpartij in het tot stand komen van de overeenkomst of in verband met de andere

omstandigheden van het geval onaanvaardbaar zou zijn.

Daarbij dient rekening te worden gehouden met de mate waarin en de wijze waarop de partij die de onderhandelingen afbreekt tot het ontstaan van dat vertrouwen heeft bijgedragen en met de gerechtvaardigde belangen van deze partij.

Hierbij kan ook van belang zijn of zich in de loop van de onderhandelingen onvoorziene omstandigheden hebben voorgedaan terwijl, in het geval onderhandelingen onder gewijzigde omstandigheden over een lange tijd worden voortgezet, wat betreft dit vertrouwen doorslaggevend is hoe daaromtrent tenslotte op het moment van afbreken van de onderhandelingen moet worden geoordeeld tegen de achtergrond van het gehele verloop van de onderhandelingen.

De Hoge Raad noemt dit een «strengere en tot terughoudendheid nopen (-) maatstaf».

Deel 6. Schade en Causaal Verband

Arrest 25 Nefalit/Karamus HR 31-03-2006 [lees hier](#)

aanvaarding door de HR van proportionele aansprakelijkheid; causaal verband normschending en geleden schade, eigen schuld; Roken en werken met asbest

Mede gelet op de aan de artikelen 6:99 en 6:101 BW ten grondslag liggende uitgangspunten moet daarom worden aangenomen dat, indien een werknemer schade heeft geleden die, gelet op de hiervoor bedoelde kanspercentages, zowel kan zijn veroorzaakt door een toerekenbare tekortkoming van zijn werkgever in de nakoming van zijn verplichting de werknemer in de uitoefening van diens werkzaamheden voldoende te beschermen tegen een voor de gezondheid gevaarlijke stof, als door een aan de werknemer zelf toe te rekenen omstandigheid als hiervoor bedoeld, als door een combinatie daarvan, zonder dat met voldoende zekerheid is vast te stellen in welke mate de schade van de werknemer door deze omstandigheden of één daarvan is ontstaan, de rechter de werkgever tot vergoeding van de gehele schade van de werknemer mag veroordelen, met vermindering van de vergoedingsplicht van de werkgever in evenredigheid met de, op een gemotiveerde schatting berustende, mate waarin de aan de werknemer toe te rekenen omstandigheden tot diens schade hebben bijgedragen. HR 24 oktober 1997,

Arrest 26, Baijings Arrest ECLI:NL:HR:1997:AM1905, NJ 1998/257

Het leerstuk van kansschade is door de Hoge Raad voor het eerst aanvaard in een geval waarin een advocaat had verzuimd om tijdig hoger beroep in te stellen (het al genoemde Baijingsarrest). In een dergelijk geval staat de tekortkoming op zichzelf vast, maar is onzeker of een ingesteld beroep wel tot succes zou hebben geleid.

In dit soort gevallen moet de rechter volgens de Hoge Raad de omvang van de schade vaststellen door te beoordelen hoe de appelrechter bij een tijdig ingesteld hoger beroep zou hebben geoordeeld, althans – en vooral hierin zit het “kansschade”-element – door het toewijsbare bedrag aan schadevergoeding te schatten aan de hand van de “goede en kwade kansen” die de cliënt in het hoger beroep zou hebben gehad.

Arrest 27 Hoge Raad (Civiele kamer) Datum: 23 november 2012, [Hier](#) omkeringsregel; vereisten voor toepassing;

Ingevolge vaste rechtspraak strekt de omkeringsregel ertoe dat in bepaalde gevallen een uitzondering wordt gemaakt op de hoofdregel van art. 150 Rv in die zin dat het bestaan van causaal verband (in de zin van condicio sine qua non-verband) tussen een onrechtmatige daad of tekortkoming en het ontstaan van de schade wordt aangenomen, tenzij degene die wordt aangesproken bewijst – waarvoor in het kader van het hier te leveren tegenbewijs voldoende is: aannemelijk maakt – dat de bedoelde schade ook zonder die gedraging of tekortkoming zou zijn ontstaan.

Voor toepassing van deze regel is vereist dat sprake is geweest van een gedraging in strijd met een norm die strekt tot het voorkomen van een specifiek gevaar ter zake van het ontstaan van schade, en dat degene die zich op schending van deze norm beroept, ook bij betwisting aannemelijk heeft gemaakt dat in het concrete geval het (specifieke) gevaar waartegen de norm bescherming beoogt te bieden, zich heeft verwezenlijkt.

De voorwaarde dat het specifieke gevaar aanmerkelijk moet zijn vergroot is geen geldend recht. De ratio van de omkeringsregel brengt mee dat in gevallen waarin aan de vereisten voor toepassing van de omkeringsregel is voldaan, de onzekerheid omtrent het exacte verloop van de gebeurtenissen voor risico komt van degene die de desbetreffende norm heeft geschonden, zodat dat verloop in die gevallen in zoverre niet door de benadeelde hoeft te worden gesteld en, in geval van betwisting, bewezen. Het hof heeft niet miskend dat degene die wordt aangesproken kan volstaan met het aannemelijk maken van zijn stellingen met betrekking tot de alternatieve oorzaken. Het hof heeft de aangedragen alternatieve oorzaken onderzocht, getoetst aan de bevindingen van de deskundigen en de gemotiveerde betwisting van de zijde van de benadeelde, maar uiteindelijk onvoldoende aannemelijk geacht. Het hof heeft niet over het hoofd gezien dat het niet alleen het condicio sine qua non-verband diende vast te stellen, maar ook de vraag diende te beantwoorden of het letsel van betrokkene in redelijkheid aan de gynaecoloog viel toe te rekenen.

Arrest 28 HR 11-10-2013, Vano/Foreburghstaete [Lees hier](#)

De vernietiging van een overeenkomst wegens dwaling treft in beginsel ook de daarin opgenomen garanties, zodat dan geen sprake meer is van een tekortkoming in de nakoming daarvan.

De vernietiging van de overeenkomst brengt mee dat de enkele omstandigheid dat Vano – de vernietiging weggedacht – is tekortgeschoten in de nakoming van de overeenkomst, niet de verwijzing van partijen naar de schadestaat rechtvaardigt. Het slagen van het beroep op dwaling betekent immers niet dat de wederpartij van de dwalende jegens haar schadeplichtig is. Daarvoor dient een specifieke rechtsgrond aanwezig te zijn, en het hof heeft het bestaan van een zodanige grond niet vastgesteld.”

Met andere woorden: vernietiging betekent ook dat je niet meer op de gunstige bepalingen kan beroepen. Weg = weg. Daarbij betekent een vernietiging wegens dwaling nog niet schadeplichtigheid. Daarvoor dient een aparte grondslag te worden aangewezen. Een vordering op basis van 6:162 BW ligt voor de hand.

Deel 7. Goederenrecht

Arrest 29 Rabobank Reuzer [Lees hier](#)

4.2.3 Het aldus door de wetgever beoogde systeem brengt mee dat de verkrijger onder eigendomsvoorbehoud als bedoeld in art. 3:92 lid 1 BW uit hoofde van de voltooide levering een positie verkrijgt waarin de uitgroei tot een onvoorwaardelijk eigendomsrecht uitsluitend nog afhankelijk is van de vervulling van de opschortende voorwaarde, welke wordt bewerkstelligd door voldoening van de (restant)prestatie. Zolang de voorwaarde niet is vervuld, zijn zowel de vervreemder als de verkrijger voorwaardelijk eigenaar, de vervreemder onder ontbindende voorwaarde en de verkrijger onder opschortende voorwaarde, en is hun beider beschikkingsbevoegdheid ten aanzien van de desbetreffende zaken dienovereenkomstig beperkt. De verkrijger onder eigendomsvoorbehoud kan zijn voorwaardelijk eigendomsrecht dan ook slechts onder diezelfde voorwaarde vervreemden of bezwaren (art. 3:84 lid 4 BW), op de wijze voorzien voor de levering, respectievelijk bezwaring, van de zaken zelf. Wordt een pandrecht – overeenkomstig het bepaalde in art. 3:236 lid 1 of art. 3:237 lid 1 BW – op het voorwaardelijk eigendomsrecht gevestigd, dan ontstaat met voltooiing van de vestigingshandeling een onvoorwaardelijk pandrecht op het voorwaardelijk eigendomsrecht.”

Arrest 30 HR 12 juni 2009, NJ 2010/663 Heembouw/Fortis [Uitspraak hier](#)

3.11 Hoewel de Hoge Raad de zaak niet zelf kan afdoen, kan hij wel reeds een van de nog resterende geschilpunten beslechten, te weten de door Heembouw in haar appelgrief 1 aan de orde gestelde vraag of zij batig kan worden gerangschikt voor haar tweede vordering. Te dien aanzien heeft de rechtbank geoordeeld dat dat niet kan omdat Heembouw voor die vordering

geen executiemaatregelen heeft getroffen. Dat oordeel is juist. De wet heeft aan de schuldeiser met retentierecht geen recht van parate executie toegekend. Het verhaal door die schuldeiser dient dan ook volgens de normale regels plaats te hebben, dus door middel van beslag (Parl.Gesch. Boek 3, blz. 889). Dat Heembouw zelf voor haar eerste vordering executeerde brengt, ongeacht of zij al of niet voorrang kan doen gelden in verband met haar retentierecht, niet mee dat zij ook voor haar tweede vordering belanghebbende is bij de executieopbrengst. Waar Heembouw als schuldeiser van [betrokkene 1] ook niet kan worden aangemerkt als beperkt gerechtigde wiens recht door de executie is vervallen als bedoeld in art. 551 lid 1 Rv., behoort zij derhalve, met of zonder voorrang boven Fortis, slechts in de netto-opbrengst mee te delen voor de vordering waarvoor zij beslag op het pand heeft gelegd. Zij kan voor haar tweede vordering ook niet alsnog beslag leggen op de koopprijs en aldus daarvoor als belanghebbende aan de rangregeling deelnemen, omdat zodanig beslag slechts het na verdeling eventueel resterende surplus zou hebben kunnen treffen, ware het niet dat dat surplus aan [betrokkene 1] toekomt en dus onder het faillissementsbeslag valt.

Arrest 31 HR, 20-02-2009, ECLI:NL:HR:2009:BG7729 (Ontvanger/De Jong) [lees](#) hier

Essentie

Beslag op roerende zaak. Positie beslaglegger in geval van vervreemding door schuldenaar gevolgd door faillissement van schuldenaar en van derde-verkrijger. Blokkerende werking beslag: art. 453a Rv Algemeen voorrecht geen 'ouder' recht in zin art. 3:90 lid 2 BW.

De regel van art. 453a lid 1 Rv dat een na de inbeslagneming tot stand gekomen vervreemding niet tegen de beslaglegger kan worden ingeroepen, brengt mee dat de beslaglegger bevoegd blijft zijn recht tot verhaal op de in beslag genomen zaak voort te zetten, ook al maakt die zaak geen deel meer uit van het vermogen van de schuldenaar. De beslaglegger behoudt die bevoegdheid ook indien de schuldenaar in staat van faillissement wordt verklaard, omdat de niet meer tot het vermogen van de schuldenaar behorende zaak niet door het algemene faillissementsbeslag wordt getroffen. Indien de derde-verkrijger in staat van faillissement wordt verklaard en de beslagen zaak daarmee in de boedel van dat faillissement valt, heeft het bepaalde in art. 33 lid 2 Fw tot gevolg dat de beslaglegger die zaak niet meer met een beroep op art. 453a lid 1 Rv zelf kan uitwinnen alsof er geen faillissement was. Zijn uit deze bepaling voortvloeiende verhaalsbevoegdheid is weliswaar niet tenietgegaan, maar kan nog slechts door de curator worden uitgeoefend. De beslaglegger kan in het faillissement opkomen voor zijn vordering uitsluitend om daarin naar de hem toekomende rang te worden erkend als bevoorrecht op de opbrengst van de zaak. De beslaglegger heeft geen aanspraak op afzonderlijke uitkering van de opbrengst of verdeling daarvan op de voet van art. 481 e.v. Rv, maar zal het hem toekomende langs de weg van de uitdelingslijst ontvangen. 's Hofs oordeel dat het beroep van de Ontvanger op art. 3:90 lid 2 BW moet worden verworpen op de grond dat het algemene voorrecht van de Ontvanger niet is aan te merken als een 'ouder recht', is juist.

Arrest 32 HR 25 januari 2008, NJ 2008 Ontvanger/Brink

Tip: zie de relatie tussen lange mk vragen over levering waarbij een faillissement in de feiten verwerkt zit.

Het hof heeft die vraag in ontkennde zin beantwoord. Het hof heeft in rov. 12 en 13 onder meer het volgende overwogen. Ten tijde van de faillietverklaring waren de beide jachten nog niet geleverd omdat niet alle handelingen hadden plaatsgevonden die voor de levering aan [eiseres 2] nodig waren. De gunning alleen bracht niet mee dat de jachten uit het vermogen van de failliet waren verdwenen. De executie van de jachten was op de dag van de faillietverklaring dus nog niet voltooid en nam op grond van [art. 33 F.](#) dadelijk een einde. Daarmee verloor de Ontvanger de, uit zijn hoedanigheid van executant voortvloeiende, beschikkingsbevoegdheid met betrekking tot de jachten.

Het middel bestrijdt de juistheid van deze oordelen met verschillende klachten, doch tevergeefs, want die oordelen zijn juist en dragen de beslissing zelfstandig. Daarom behoeven de klachten van de onderdelen 4 en 5 die zich richten tegen hetgeen het hof overweegt met betrekking tot de beschikkings(on)bevoegdheid van de gefailleerde [betrokkene 1], geen behandeling.

Voorts wordt nog het volgende opgemerkt. Onjuist is de opvatting van onderdeel 6 van het middel dat door de gunning de jachten het 'uitwinbare vermogen' van de geëxecuteerde schuldenaar hebben verlaten. [Art. 33 F.](#) staat daaraan nu juist in de weg, doordat de executie door de gunning nog niet was voltooid – daarvoor was levering van de schepen aan de veilingkoper vereist – en dus op de dag van de faillietverklaring dadelijk een einde nam, met als gevolg dat geen verdere handelingen, gericht op de voortzetting en voltooiing van de tenuitvoerlegging, meer bevoegdelijk konden worden verricht.

Onjuist is voorts de opvatting van onderdeel 7 dat uit [art. 570 Rv.](#) in verbinding met [art. 525 Rv.](#) zou volgen dat de verkrijging van executoriaal verkochte schepen niet plaatsvindt door overdracht maar door een 'overige' in de wet aangegeven wijze van eigendomsverkrijging als bedoeld in [art. 3:80 lid 3 BW.](#) Ook in geval van executoriale verkoop van goederen vindt de verkrijging op grond van art. 3:80 lid 3 plaats door overdracht. Deze vindt ten aanzien van teboekgestelde schepen op grond van [art. 3:89 lid 4 BW](#) plaats door levering welke ingevolge [art. 570](#) in verbinding met [art. 525 lid 1 Rv.](#) geschiedt door inschrijving van het proces-verbaal van toewijzing. Het onderdeel faalt daarom.

Op het voorgaande stuiten de klachten van onderdeel 8 af. Dat de gunning tevens de goederenrechtelijke overeenkomst van overdracht onder de opschortende voorwaarde van betaling door de veilingkoper behelst, zoals het onderdeel betoogt, baat de Ontvanger niet, omdat daarmee de door de wet voor eigendomsverkrijging vereiste overdracht nog niet had plaatsgevonden.

Deel 8 Beslag en executie

Arrest 33 HR 24-11- 1995, NJ 1996, 161: Tromp - Regency Residence Arubaanse zaak / vexatoir beslag / geen vooruitlopen op schadestaatprocedure

Samenvatting

De vraag of het leggen van een conservatoir beslag als vexatoir en daarom onrechtmatig moet worden aangemerkt, dient in beginsel te worden beantwoord aan de hand van de concrete omstandigheden ten tijde van de beslaglegging, waaronder de hoogte van de te verhalen vordering, de waarde van de beslagen goederen en de eventueel onevenredig zware wijze waarop de schuldenaar door het beslag op een van die goederen in zijn belangen wordt getroffen.

Het Hof heeft niet blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door, deze omstandigheden in aanmerking nemende, te oordelen dat de verkopers hadden behoren te volstaan met beslag op één van de beslagen percelen. Daarmee liep het Hof niet op ontoelaatbare wijze vooruit op de afloop van de schadestaatprocedure. De omstandigheid dat dit ene perceel door de beslagene later – tegen betaling – aan de beslagleggers is teruggeleverd, speelt geen rol bij de beoordeling van de vraag hoe de beslagleggers ten tijde van de beslaglegging behoorden te handelen.

Arrest 34 NJ 1992/321

De Hoge Raad oordeelt dat het hof er terecht van uit is gegaan dat degene die een beslag legt en handhaaft op eigen risico handelt en, bijzondere omstandigheden daargelaten, de door het beslag geleden schade dient te vergoeden, indien het beslag ten onrechte blijkt te zijn gelegd, zulks ook in het geval dat hij - in de bewoordingen van het eerste onderdeel van het middel - op verdedigbare gronden van zijn vordering overtuigd is en niet lichtvaardig heeft gehandeld.

De opvatting van de curatoren dat dit anders is als het gaat om het handhaven van een voor het faillissement gelegd beslag door de curatoren, wier taak het in het bijzonder is de belangen van de crediteuren te behartigen, miskent dat ook in zo'n geval het handhaven van een conservatoir beslag ter verzekering van een vordering waarvan het bestaan in rechte nog niet is vastgesteld, maatschappelijk alleen dan gerechtvaardigd kan worden geacht, als de beslagene ervan verzekerd kan zijn dat, bijzondere omstandigheden daargelaten, de als gevolg van het beslag geleden schade wordt vergoed als dat achteraf ten onrechte blijkt te zijn gelegd.

In dit licht doet niet ter zake of de curatoren met het oog op de belangen van de boedel verdedigbaar hebben gehandeld.

Arrest 35 Hoda/Mondi ECLI:NL:PHR:2003:AF2841, [hier](#)

4.5.2 Op de beslaglegger rust een risicoaansprakelijkheid voor de gevolgen van het door hem gelegde beslag indien de vordering waarvoor beslag is gelegd geheel ongegrond is. Die situatie doet zich in het onderhavige geval niet voor, nu het Hof heeft vastgesteld dat Mondri een vordering op Hoda had. Indien de vordering ter verzekering waarvan het beslag is gelegd slechts gedeeltelijk wordt toegewezen, heeft dit niet tot gevolg dat het beslag ten onrechte is gelegd. De vraag of een beslaglegger aansprakelijk is voor de gevolgen van een beslag omdat het beslag is gelegd voor een te hoog bedrag, lichtvaardig is gelegd of onnodig is gehandhaafd, moet worden beantwoord aan de hand van criteria die gelden voor misbruik van recht. Uitgaande van de concrete omstandigheden van het geval kan aldus aan de orde komen of een beslag als vexatoir en daarom onrechtmatig moet worden aangemerkt. Het Hof mocht dan ook bij zijn beoordeling betrekken dat Mondri ten tijde van de beslaglegging niet over voldoende informatie beschikte en dat een substantieel gedeelte van het door Mondri gevorderde is toegewezen. Het onderdeel faalt derhalve.

Arrest 36 HR 13-05-1988 Banque de Suez/Bijkerk

De vraag die vervolgens aan de Hoge Raad werd voorgelegd, was of de hypotheekhouder zich na de faillietverklaring als separatist op de onroerende zaak kon verhalen alsof er geen faillissement was, of dat de curator zich ten behoeve van de boedel op art. 505 lid 4 Rv (thans 505 lid 2 Rv) kon beroepen. De Hoge Raad overwoog daarop dat het faillissement, als algemeen beslag, in de plaats treedt van de executiemaatregelen van individuele schuldeisers. Art. 33 Fw strekt er volgens de Hoge Raad echter niet toe, elk rechtsgevolg van de beslaglegging teniet te doen gaan. Het stelsel van de Faillissementswet brengt met zich mee dat de bevoegdheid van individuele schuldeisers tot het nemen van maatregelen van executie op de curator is overgegaan. De curator kan zich dus ten behoeve van de boedel beroepen op de bescherming die de beslaglegger voor het faillissement aan art. 505 lid 2 Rv ontleende.

Arrest 37 HR 29 april 2011 (Ontvanger/Eijking q.q.) [hier](#)

.4.3 Gelet op het bovenstaande behoort de op de kwaliteitsrekening gestorte restantexecutieopbrengst niet tot het vermogen van de geëxecuteerde, maar tot dat van de gezamenlijke rechthebbenden ten behoeve van wie de gelden zijn bijgeschreven, ieder voor zover het diens aandeel in de gemeenschap betreft. Ieder van de deelgenoten heeft bij de verdeling van deze gemeenschap een voorwaardelijk recht op toedeling van zijn aandeel in de door de notaris beheerde vordering op de kredietinstelling, onder de opschortende voorwaarde dat zijn aandeel rechtens komt vast te staan. De geëxecuteerde heeft slechts een aandeel in de restantexecutieopbrengst onder de voorwaarde dat en voor zover daarvan na verdeling onder de beslagleggers en andere rechthebbenden (zoals degenen wier beperkt recht op de geëxecuteerde zaak is vervallen) nog een overschot (surplus) resteert. Mocht de geëxecuteerde na voltooiing van de executie, maar voordat de restantexecutieopbrengst is verdeeld, failliet verklaard worden, dan valt derhalve (slechts) zijn daarmee corresponderend voorwaardelijk recht op toedeling van het surplus in de boedel.

Zulks strookt ook met het systeem van het beslagrecht, volgens hetwelk niet alleen op het te executeren goed maar ook op de opbrengst van de executie beslag kan worden gelegd, waarbij in laatstgenoemd geval het beslag slechts het na verdeling tussen executant, beperkt gerechtigden en overige beslagleggers eventueel resterende surplus kan treffen (vgl. HR 12 juni 2009, LJN BH3096, NJ 2010/663 (Heembouw/Fortis) en Parl. Gesch. Wijziging Rv. e.a.w. (Inv. 3, 5 en 6), blz. 197).

Arrest 38 NJ 1984, 145, Hoge Raad, 22 april 1983 (Ritzen/Hoekstra

Rechtsgeschiedenis Zie het hiernavolgende arrest. Ik laat het staan omdat het wel een duidelijk beeld geeft van mogelijke belangen.

Staking executie/Misbruik van recht, criteria

Samenvatting

In een dergelijk executiegeschil met betrekking tot een ontruimingsvonnis kan de rechter slechts de staking van de tenuitvoerlegging van dat vonnis bevelen, indien hij van oordeel is dat de executant, mede gelet op de belangen aan de zijde van de geëxecuteerde die door de ontruiming zullen worden geschaad, geen in redelijkheid te respecteren belang heeft bij gebruikmaking van zijn bevoegdheid om in afwachting van de uitslag van het hoger beroep tot tenuitvoerlegging over te gaan. Dat zal het geval kunnen zijn indien het te executeren vonnis klaarblijkelijk op een juridische of feitelijke misslag berust of indien de ontruiming op grond van na dit vonnis voorgevallen of aan het licht gekomen feiten klaarblijkelijk aan de zijde van de geëxecuteerde een noodtoestand zal doen ontstaan, waardoor een onverwijld tenuitvoerlegging niet kan worden aanvaard. De middelen gaan alle van een andere opvatting uit en kunnen derhalve niet tot cassatie leiden.

Arrest nr 39 HR 20-12-2019, ECLI:NL:HR:2019:2026 Zandt/Van der Veer (nieuw overzichtsarrest)

Procesrecht, executierecht. Kort geding. Vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van een veroordeling tot ontruiming van een hotel-restaurant (art. 438 lid 2 Rv). Maatstaf: misbruik van bevoegdheid op de gronden genoemd in Ritzen/Hoekstra) of ruimere belangenafweging? Verhouding tot schorsingsverzoek art. 351 Rv in hoger beroep en incidenten art. 234 en 235 Rv (HR 30 mei 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC5012 (Newbay/Staat) en HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:688).

Vooraf Erik. Dit arrest is nauwelijks samen te vatten en de HR geeft in haar uitspraak zelf een samenvatting. Die zet ik hieronder neer. Daarbij geef ik ook [een link naar een artikel](#) op cassatieblog over dit arrest.

Het voorgaande kan als volgt worden samengevat.

- a. Uitgangspunt is dat een uitgesproken veroordeling, hangende een hogere voorziening, uitvoerbaar dient te zijn en zonder de voorwaarde van zekerheidstelling ten uitvoer kan worden gelegd. Afwijking van dit uitgangspunt kan worden gerechtvaardigd door omstandigheden die meebrengen dat het belang van de veroordeelde bij behoud van de bestaande toestand zolang niet op het door hem ingestelde rechtsmiddel is beslist, of diens belang bij zekerheidstelling, ook gegeven dit uitgangspunt, zwaarder weegt dan het belang van degene die de veroordeling in de ten uitvoer te leggen uitspraak heeft verkregen, bij de uitvoerbaarheid bij voorraad daarvan of bij deze uitvoerbaarheid zonder dat daaraan de voorwaarde van zekerheidstelling wordt verbonden.
- b. Bij de toepassing van de onder a genoemde maatstaf in een incident of in kort geding moet worden uitgegaan van de beslissingen in de ten uitvoer te leggen uitspraak en van de daaraan ten grondslag liggende vaststellingen en oordelen, en blijft de kans van slagen van het tegen die beslissing aangewende of nog aan te wenden rechtsmiddel buiten beschouwing, met dien verstande dat de rechter in zijn oordeelsvorming kan betrekken of de ten uitvoer te leggen beslissing(en) berust(en) op een kennelijke misslag.
- c. Indien de beslissing over de uitvoerbaarheid bij voorraad in de ten uitvoer te leggen uitspraak is gemotiveerd, moet de eiser of verzoeker, afgezien van het geval dat deze beslissing berust op een kennelijke misslag, aan zijn vordering of verzoek feiten en omstandigheden ten grondslag leggen die bij het nemen van deze beslissing niet in aanmerking konden worden genomen doordat zij zich eerst na de betrokken uitspraak hebben voorgedaan en die kunnen rechtvaardigen dat van die eerdere beslissing wordt afgeweken.
- d. Het voorgaande geldt in de volgende gevallen:
  - i. in een incident tot uitvoerbaarverklaring bij voorraad;
  - i. in een incident tot zekerheidstelling;
  - ii. in een incident tot schorsing van de tenuitvoerlegging;
  - iii. in een kort geding tot schorsing van de tenuitvoerlegging indien tegen de ten uitvoer te leggen uitspraak een rechtsmiddel is of nog kan worden ingesteld.
- e. In een kort geding over de tenuitvoerlegging van een uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan, geldt dat de schorsing alleen kan worden uitgesproken indien de (verdere) tenuitvoerlegging misbruik van bevoegdheid zou opleveren.

STEUNTJE IN DE RUG NODIG?

Extra lessen voor de beroepsopleiding:

- ✓ Major Burgerlijk Recht
- ✓ Minor Burgerlijk Recht
- ✓ Minor Strafrecht
- ✓ Ethiek
- ✓ Jaarrekeninglesen
- ✓ Keuzevakken